

Okresný úrad Martin
Odbor krízového riadenia
Námestie S. H. Vajanského č.1

Metodický pokyn 2/2018

Činnosť obce

pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej udalosti
v súvislosti so vznikom svahových deformácií

Obsah:

- I. Usmernenie sekcie integrovaného záchranného systému a krízového manažmentu MVSR a sekcie geológie a prírodných zdrojov MŽP SR – Odporúčané postupy č. p.: IZKM-CO-36-4/2011
- II. Mimoriadna udalosť v dôsledku svahových deformácií – postup (č. p. EKP COaKR-506/1-38/1)

I.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
sekcia integrovaného záchranného systému a krízového manažmentu
a
Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
sekcia geológie a prírodných zdrojov

Č. p.: IZKM-CO-36-4/2011

Bratislava 12. apríla 2011

Odporúčané postupy
na zabezpečenie činnosti obce pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej
udalosti v súvislosti so vznikom svahových deformácií

Sekcia integrovaného záchranného systému a krízového manažmentu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) a sekcia geológie a prírodných zdrojov Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo životného prostredia“) odporúčajú postupy na zabezpečenie činnosti obce pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej udalosti v súvislosti so vznikom svahových deformácií {ďalej len „odporúčané postupy“} v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky e. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o civilnej ochrane“) a so zákonom č. 569/2007 o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „geologický zákon“).

ČI. 1

Predmet úpravy

- (1) Tieto odporúčané postupy obsahujú podrobnosti, základné činnosti a kompetencie obce, nevyhnutný rozsah opatrení na zabezpečenie záchranných prác a spôsob organizácie informačného toku pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej udalosti v dôsledku aktivácie svahových deformácií.
- (2) Tieto odporúčané postupy stanovujú tiež činnosti obce pri vzniku alebo aktivácii svahových deformácií, ktoré nemajú povahu mimoriadnej udalosti,

ČI. 2

Povaha udalosti spojenej so vznikom svahových deformácií

- (1) Podľa intenzity prejavov a dôsledkov vzniknutej svahovej deformácie povaha udalosti môže mať dvojaký charakter
 - a) svahová deformácia má charakter mimoriadnej udalosti, pri ktorej je potrebné vykonať nevyhnutné opatrenia na ochranu života, zdravia, majetku a životného prostredia,
 - b) svahová deformácia je aktívna (alebo podozrenie na jej aktivitu je veľmi aktuálne), pričom jej intenzita a rozsah nepredpokladá vznik mimoriadnej udalosti ohrozujúcej život, zdravie, majetok a životné prostredie.

ČI. 3

Orgány krízového riadenia, zásahové a súčinnostné zložky a orgány

- (1) Orgánmi krízového riadenia v prípade mimoriadnej udalosti v súvislosti so vznikom svahových deformácií sa rozumejú
- a) obec,
 - b) okresný úrad,
 - c) okresný úrad v sídle kraja,
 - d) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky,
 - e) Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky.
- (2) Zásahovými a súčinnostnými zložkami a orgánmi v prípade mimoriadnej udalosti v súvislosti so vznikom svahových deformácií sa rozumejú
- a) záchranné zložky integrovaného záchranného systému,
 - b) výjazdová skupina okresného úradu,
 - c) právnické osoby, fyzické osoby podnikatelia a práceschopné obyvateľstvo,
 - d) fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má geologické oprávnenie a odbornú spôsobilosť v odbore inžinierska geológia (ďalej len „geológ“),
 - e) Štátny geologický ústav Dionýza Štúra (ďalej len „štátny geologický ústav“).
- (3) V prípade vzniku mimoriadnej udalosti ohrozujúcej život, zdravie a majetok koordináciu činnosti zabezpečujú príslušné orgány podľa zákona o civilnej ochrane a zákona č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov.
- (4) Zásahové a súčinnostné zložky vykonávajú činnosť, vrátane záchranných prác podľa pokynov obce v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, internými predpismi a dohodami.

ČI. 4

Rozsah kompetencií, koordináciu činností a odporúčané postupy pre starostu obce

- (1) V prípade vzniku mimoriadnej udalosti v dôsledku vzniku svahovej deformácie starosta obce v primeranom rozsahu podľa závažnosti celkovej situácie
- a) oznamuje vznik mimoriadnej udalosti príslušnému okresnému úradu,
 - b) zvoláva krízový štáb obce, v prípade potreby evakuačnú komisiu,
 - c) monitoruje ohrozené územie z hľadiska ohrozenia života, zdravia a majetku obyvateľov,
 - d) informuje obyvateľov obce o vzniku mimoriadnej udalosti,
 - e) vyhlasuje mimoriadnu situáciu,
 - f) v prípade potreby vyhlasuje evakuáciu,
 - g) zabezpečuje sily a prostriedky a v závislosti od rozsahu mimoriadnej udalosti, žiada o poskytnutie pomoci na vykonanie záchranných prác

okresný úrad alebo záchranné zložky integrovaného záchranného systému,

- h) riadi záchranné práce, ktoré zameriava najmä na
 - zabezpečenie miesta alebo priestoru ohrozenia tak, aby sa zabránilo vstupu nezúčastnených osôb.
 - záchranu postihnutých osôb a v prípade potreby poskytovanie prvej pomoci,
 - vykonávanie opatrení na zníženie rizika a na obmedzenie rozsahu mimoriadnej udalosti,
 - organizovanie pohybu nezúčastnených osôb a dopravných prostriedkov takým spôsobom, aby nemohlo dôjsť k ich ohrozeniu,
 - vykonávanie evakuácie obyvateľov z ohrozeného resp., mimoriadnou udalosťou postihnutého územia,
 - poskytovanie núdzového ubytovania a núdzového zásobovania,
 - i) zabezpečuje vypracovanie odborného inžinierskogeologického posudku svahovej deformácie geológom zo štátneho geologického ústavu, alebo geológom podľa vlastného výberu (postup výberu a požiadavky odborného inžinierskogeologického posudku sú v prílohe č. 1) a poskytuje požadované informácie pri ich odbornej obhliadke,
 - j) zabezpečuje okamžité opatrenia na zamedzenie, resp., zmiernenie negatívnych následkov zosuvu, ktoré navrhne geológ,
 - k) vydáva príkazy na vykonanie záchranných prác,
 - l) podáva súhrnné hlásenia o stave a priebehu záchranných prác na príslušný okresný úrad,
 - m) odvoláva mimoriadnu situáciu, ak pominuli dôvody, pre ktoré bola vyhlásená,
 - n) vyčísluje náklady vynaložené na záchranné práce a postupuje ich okresnému úradu na ich verifikáciu,
 - o) ohlasuje vznik svahovej deformácie na sekciu geológie a prírodných zdrojov ministerstva životného prostredia (obsah hlásenia je v prílohe č. 2),
 - p) požiada ministerstvo životného prostredia o zabezpečenie vykonania inžinierskogeologického prieskumu, monitorovania geologických faktorov životného prostredia a sanácie geologického prostredia podľa § 36 ods. 1 písm. y) geologického zákona,
 - q) posúdi možnosť vyhlásenia stavebnej uzávery podľa stavebného zákona na porušenom území do doby vykonania sanácie geologického prostredia,
 - r) v prípade rozhodnutia o stavebnej uzávere vydá zákaz vykonávania akýchkoľvek stavebných a zemných prác na porušenom území.
- (2) V prípade vzniku svahovej deformácie, ktorá nemá povahu mimoriadnej udalosti podľa zákona o civilnej ochrane, obec
- a) zabezpečuje miesto alebo priestor ohrozenia tak, aby sa zabránilo vstupu nezúčastnených osôb,

- b) organizuje pohyb nezúčastnených osôb a dopravných prostriedkov takým spôsobom, aby nemohlo dôjsť k ich ohrozeniu,
- c) zabezpečuje vypracovanie odborného inžinierskogeologického posudku svahovej deformácie geológom zo štátneho geologického ústavu, alebo geológom podľa vlastného výberu (postup výberu a požiadavky odborného inžinierskogeologického posudku sú v prílohe č. 1) a poskytuje požadované informácie pri ich odbornej ohliadke,
- d) zabezpečuje okamžité opatrenia na zamedzenie, resp. zmiernenie negatívnych následkov zosuvu, ktoré navrhne geológ,
- e) ohlasuje vznik svahovej deformácie na sekciu geológie a prírodných zdrojov ministerstva životného prostredia (obsah hlásenia je v prílohe č.2),
- f) požaduje ministerstvo životného prostredia o zabezpečenie vykonania orientačného inžinierskogeologického prieskumu svahovej deformácie zo štátneho rozpočtu,
- g) vydáva zákaz vykonávania akýchkoľvek stavebných a zemných prác na porušenom území.

ČI. 5

Ochrana a bezpečnosť

(1) V priestore mimoriadnej udalosti na ohrozenom území sa nesmú zdržiavať osoby, ktoré nie sú členmi zásahových zložiek, nie sú poverené obcou na vykonávanie záchranných prác alebo nevykonávajú geologické práce.

(2) Obec môže vyhlásiť stavebnú uzáveru na porušenom území do doby vykonania sanácie geologického prostredia z dôvodu možného rozšírenia alebo zvýšenia aktivity svahovej deformácie a možného porušenia stavieb.

(3) Obec môže vydať zákaz vykonávania akýchkoľvek stavebných a zemných prác v porušenom území z dôvodu hrozby zvýšenia aktivity svahovej deformácie,

ČI. 6

Informovanie obyvateľstva a aktualizácia údajov

(1) Informovanie obyvateľstva o mimoriadnej udalosti a o opatreniach na ochranu života, zdravia, majetku alebo životného prostredia, vykonáva obec dostupnými prostriedkami v súlade so svojou pôsobnosťou.

(2) Kontaktné údaje na dotknuté orgány štátnej správy, samosprávy, koordinačné zložky, zásahové zložky sa aktualizujú pravidelne so stavom k 31.12. príslušného kalendárneho roka. V prípade zmeny kontaktných údajov, túto skutočnosť kompetentný orgán bezodkladne oznámi súčinnostným orgánom a zložkám.

ČI. 7

Finančné zabezpečenie

(1) Finančne náklady vynaložené na záchranné práce sa vyčíslujú po ukončení záchranných prác a pri ich refundácii sa postupuje podľa vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 599/2006 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výdavkoch na civilnú ochranu obyvateľstva z prostriedkov štátneho rozpočtu v znení neskorších predpisov a smernice Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

č. KMCO-191- 33/CO-2008, ktorou sa upravujú podrobnosti o uplatňovaní náhrad výdavkov v súvislosti so záchrannými prácami.

(2) Ministerstvo životného prostredia zabezpečuje z prostriedkov štátneho rozpočtu pre obec

- a) vykonanie orientačného inžinierskogeologického prieskumu a následnú sanáciu geologického prostredia svahovej deformácie podľa **§ 36 ods. 1 písm. y) geologického zákona**, ak v súvislosti so svahovou deformáciou bola vyhlásená **mimoriadna situácia**,
- b) vykonanie orientačného inžinierskogeologického prieskumu svahovej deformácie **podľa § 3 ods. 1 písm. e) vyhlášky MF SR č. 305/1993 Z. z.**, ak v súvislosti so svahovou deformáciou **nebola vyhlásená mimoriadna situácia**.

(3) Zabezpečenie vykonania geologických prác na jednotlivých svahových deformáciách podľa odseku 2 bude naplňané podľa

- a) množstva pridelených finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu ministerstvu životného prostredia,
- b) spoločensko - ekonomickej významnosti a stanovenia zosuvného rizika svahovej deformácie.

(4) Environmentálny fond podľa § 4 ods. 1 písm. b) a d) Zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov poskytuje prostriedky fondu na

- a) podporu prieskumu, výskumu a vývoja zameraného na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia,
- b) podporu riešenia mimoriadne závažnej environmentálnej situácie.

(5) Obec zabezpečuje vlastnými finančnými prostriedkami

- a) odborný inžinierskogeologický posudok svahovej deformácie v prípade vyhlásenia mimoriadnej situácie,
- b) odborný inžinierskogeologický posudok svahovej deformácie a vykonanie sanácie geologického prostredia v prípade, ak nie je vyhlásená mimoriadna situácia.

**JUDr. Peter Majka, generálny riaditeľ
sekcie integrovaného záchranného systému a krízového manažmentu
Ministerstva vnútra Slovenskej republiky**

a

**RNDr. Vlasta Jánová, PhD., generálna riaditeľka
sekcie geológie a prírodných zdrojov Ministerstva životného prostredia
Slovenskej republiky**

Zoznam právnych predpisov

1. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.
2. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov.
3. Zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov.
4. Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 328/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o evakuácii
5. Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 523/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany.
6. Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 599/2006 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výdavkoch na civilnú ochranu obyvateľstva z prostriedkov štátneho rozpočtu,
7. Smernica Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. KMCO-191- 33/CO-2008. ktorou sa upravujú podrobnosti o uplatňovaní náhrad výdavkov v súvislosti so záchrannými prácami.
8. Zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov.
9. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 51/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon v znení neskorších predpisov.
10. Vyhláška Ministerstva financií Slovenskej republiky č.305/1993 Z. z. o spôsobe a rozsahu financovania geologických prác a zabezpečenia alebo likvidácie starých banských diel a ich následkov zo štátneho rozpočtu.
11. Zákon č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
12. Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.
13. Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

**Odporúčaný postup
na zabezpečenie odborného inžinierskogeologického posudku**

(1) Odborný inžinierskogeologický posudok pre obec (ďalej len „posudok“) na základe objednávky obce zhotovuje

- a) geológ zo štátneho geologického ústavu (adresa: Mlynská dolina č. 1, 817 04 Bratislava).
- b) fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má geologické oprávnenie a odbornú spôsobilosť v odbore inžinierska geológia podľa geologického zákona. Zoznam fyzických osôb a právnických osôb oprávnených vykonávať geologické práce je uverejnený na webovej stránke ministerstva životného prostredia: www.minzp.sk / témy oblasti 1 geológia / registre zoznamy.

(2) Posudok obsahuje nasledovné údaje

- a) identifikačné údaje zhotoviteľa posudku a kópie dokumentov, ktoré ho oprávňujú na jeho vykonávanie,
- b) zhodnotenie inžinierskogeologických, geologických a hydrogeologických pomerov svahovej deformácie lokality s dôrazom na tie vlastnosti geologického prostredia, ktoré sú rozhodujúce pre vznik zosuvu (zhodnotenie sa vykonáva na základe archívnych podkladov a podrobnej rekognoskácie územia),
- c) zhodnotenie všetkých faktorov pôsobiacich v minulosti a súčasnosti, ktoré sú/boli príčinou vzniku zosuvu,
- d) návrh okamžitých opatrení na zamedzenie resp. zmiernenie negatívnych následkov zosuvu,
- e) návrh ďalších geologických prác (inžinierskogeologický prieskum, ideový návrh sanácie geologického prostredia), súčasťou ktorého bude odhad ich finančných nákladov,
- f) zoznam poškodených a ohrozených objektov a ich fotodokumentácia, spoločensko - ekonomická významnosť a zosuvné riziko svahovej deformácie.

Hlásenie o aktívnej svahovej deformácii

(1) Hlásenie o aktívnej svahovej deformácii (ďalej len „hlásenie“) obsahuje

- a) názov obce, meno starostu obce, adresa, kontakty,
- b) dátum vyhlásenia mimoriadnej situácie,
- c) opis (môže byť aj laický opis) svahovej deformácie obsahuje veľkosť (dĺžka, šírka, hĺbka), tvar, pôvodné využitie pozemku, prítomnosť stavieb, ich charakter, rozsah ich poškodenia, ohrozenie stavieb,
- d) mapa obce v mierke 1:10 000, alebo 1:25 000 s vyznačením svahovej deformácie,
- e) katastrálna mapa obce s vyznačením svahovej deformácie,
- f) fotografická dokumentácia svahovej deformácie a všetkých poškodených a ohrozených objektov,
- g) kópia inžinierskogeologického posudku,
- h) kópiu statického posudku porušených objektov (ak bol vypracovaný).

(2) Obec zašle hlásenie na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekciu geológie a prírodných zdrojov, odbor environmentálnej geológie, Nám. E. Štúra 1, 812 35 Bratislava.

Doplňujúce informácie ohľadom hlásenia je možné získať na telefónnom čísle 02/577 83 219.

II.

OKRESNÝ ÚRAD MARTIN

odbor krízového riadenia
Námestie S. H. Vajanského 1, 036 58 Martin

MIMORIADNA UDALOSŤ V DÔSLEDKU SVAHOVÝCH DEFORMÁCIÍ

Odporúčany postup pre obec pri riešení mimoriadnej udalosti s využitím existujúcej legislatívy

1. Vznik mimoriadnej udalosti (ďalej len „MU“) v dôsledku svafových deformácií (zosuv pôdy) na území obce - (živelná pohroma - príloha č. 1, bod 1 vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z. z.).
2. Obec informuje o „MU“ okresný úrad (§ 15 ods. 1 písm. j) zákona č. 42/1994 Z. z.).
3. Zvolať rokovanie krízového štábu obce za účelom vykonávania opatrení (§ 10 zákona č. 387/2002 Z. z.) a za účelom riadenia záchranných prác (§15 ods. 1 zákona č.42/1994 Z. z. a vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z. z.).
4. Členovia krízového štábu obce vyhodnotia situáciu po vzniku mimoriadnej udalosti za účasti prizvaných odborníkov z oblastí činnosti, ktoré sa dotýkajú charakteristiky „MU“ tak, aby bol vyhodnotený rozsah mimoriadnej udalosti, vplyv na život, zdravie osôb, materiálnych a finančných škôd (§ 2 ods. 6 vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z. z.). K tomuto využiť charakteristiku živelnej pohromy (príloha č. 1 vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z. z.) a činnosti pri vykonávaní záchranných prác (príloha č. 2 vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z. z.), z čoho vyplynie oprávnenosť obce **vyhlásiť MIMORIADNU SITUÁCIU alebo ju nevyhlásiť**. Pri rozhodnutí obce vyhlásiť mimoriadnu situáciu musia byť splnené podmienky pre jej vyhlásenie v súvislosti s predchádzajúcimi charakteristikami a pojmom živelná pohroma a to v súvislosti s tým, či **nedošlo k „MU“ vplyvom ľudskej činnosti !!!** (citácia zo zákona č.42/1994 Z. z. z. pojmu „živelná pohroma“ ... *v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl* ...).

5. Spracovanie uznesenia z rokovania krízového štábu obce v súvislosti s rozhodnutím vyhlásiť MIMORIADNU SITUÁCIU (zaslanie uznesenia na okresný úrad).
6. Obec vyhlási „MIMORIADNU SITUÁCIU“ na území obce prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.
7. Obec ustanoví **režim života** na území obce (v lokalite postihnutej „MU“).
8. Obec písomne informuje okresný úrad o vyhlásení MIMORIADNEJ SITUÁCIE.
9. Starosta obce vydá príkaz na riadenie záchranných prác podľa § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 42/1994 Z. z. v spojení s § 13 zákona č. 369/1990 Zb.
10. Obec uloží písomnú povinnosť právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom poskytnúť vecné plnenie k zvládnutiu úloh pri „MU“ (objednávka, dohoda o vykonaní prác).
11. Obec riadi záchranné práce na území obce (§ 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 42/1994 Z. z.) so zameraním na záchranu života, zdravia a majetku a na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov „MU“ a vytvorenia podmienok na odstraňovanie jej následkov.
12. Obec spracováva a zasiela informácie na okresný úrad podľa vyhlášky MV SR č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany.
13. Po vykonaní záchranných prác si obec uplatní náhrady výdavkov v súvislosti s vykonanými záchrannými prácami podľa Smernice MV SR č. KMCO-191-33/CO-2008 z 3.juna 2008 na Okresnom úrade Martin. (***Len v prípade oprávneného vyhlásenia mimoriadnej situácie.***)
14. Realizáciu inžiniersko-geologického prieskumu a zabezpečenie geologických prác za účelom stabilizácie zosuvného územia obec vykonáva v súčinnosti s okresným úradom, odborom starostlivosti o životné prostredie.

Poznámka :

Pri overovaní náhrad výdavkov na záchranné práce, okresný úrad zisťuje či požiadavky na poskytnutie finančnej náhrady sú oprávnené, správne a primerané.

Vydal:

Okresný úrad Martin
odbor krízového riadenia
Námestie S. H. Vajanského č. 1, 036 58 Martin
január 2018

Kontakt:

☎ 043/ 4131626,

☎ + fax : 043/ 4131626

e-mail: okr.mt@minv.sk